

23.09.93 GG

Protokoll 5/93

Møte i Bedriftsdemokratinemnda 30. august 1993.

Til stede: Bjørn Haug

Gudmund Knudsen

Gunnar J. Hansen

Ragnhild M. Hagen

Arnhild D. Gjønnes

Ivar A. Myhrvold

Forfall: Karin M. Bruzelius. Varamedlem Henriette
Munkebye var også forhindret.

Fra sekretariatet: Gro Granden

Møtet varte fra kl 11 00 til 17 30.

Vedtak ble truffet i følgende saker:

Sak 6/89 Ulstein Holding AS

Sak 4/89 Norsk Jern Holding AS

Sak 5/87 Orkla AS

Sak 61/73 Kværner AS

Sak 11/92 Transportinvest AS

1. Sak 6/89 Ulstein Holding AS

Nemnda viste til sitt vedtak av 4. september 1989 og til søknad av 29. mars 1993 fra de lokale fagforeninger. Det søkes om at det etableres en konsernordning der de ansatte i Ulstein Holding AS Ulstein Industrier AS og datterselskaper av disse har stemmerett og er valgbare ved valg av de ansattes representanter til styrene i Ulstein Holding AS og Ulstein Industrier AS.

Nemnda viste videre til selskapets uttalelse av

29. april 1993 der det heter at de ansatte bare bør være representert i styret i Ulstein Industrier AS.

Representanter for selskapets ledelse og de ansatte kom til stede i møtet. De fremkom med sine synspunkter og svarte på spørsmål fra nemnda. En utarbeidet "Konserninstruks" ble fremlagt for nemnda. Etter at representantene for selskapet og de ansatte hadde forlatt møtet, fortsatte nemnda sine drøftelser.

Nemnda bemerket generelt at dersom et holdingselskap først og fremst skal koordinere eiergruppens interesser knyttet til selve eierskapet og treffe vedtak som tilligger eiersiden, f.eks. beslutninger om aksjeutbytte, tilføring av ny aksjekapital o.l., er det neppe i overensstemmelse med bedrifts-demokratiets formål at det etableres representasjonsordninger for de ansatte i holdingselskapet. Dersom holdingselskapet derimot skal fatte vedtak av vesentlig betydning for den løpende virksomheten i konsernet, er man imidlertid inne på områder der bedriftsdemokratiets formål tilsier at de ansatte bør være representert.

Nemnda bemerket at den har forståelse for at aksjonærene og aksjonærgruppene kan ha et behov for et organ for å ivareta og koordinere sine eierinteresser, men fant at den valgte selskaps- og styringsstruktur fastlegger et funksjonsområde for holdingselskapets styre langt utover en slik ramme.

Nemnda fant etter en samlet vurdering av de opplysninger som er fremkommet om konsernets oppbygning og den nye styrings- og beslutningsstruktur at det er grunn til å opprettholde ordningen med representasjon i

Ulstein Holding AS. På tilsvarende måte fant nemnda det mest hensiktsmessig at de ansatte også blir representert i Ulstein Industrier AS.

Nemnda bemerket avslutningsvis at den foreliggende søknad ikke omfatter andre deler av den samlede representasjonsordning i konsernet. Nemnda gjør oppmerksom på at man som hovedregel ønsker å vurdere representasjonsordninger i hele konsernet under ett og anmodet partene om en samlet gjennomgang med tanke på en senere behandling i nemnda.

Nemnda fattet slikt vedtak:

"I medhold av aksjelovens § 8-17 jf. forskrifter gitt ved kongelig resolusjon av 10. desember 1976 godkjenner nemnda følgende konsernordning for Ulstein Holding AS:

I

De ansatte i Ulstein Holding AS, Ulstein Industrier AS og norskregistrerte datterselskaper av disse har stemmerett og er valgbare ved valg av de ansattes representanter til styret i Ulstein Holding AS og Ulstein Industrier AS.

II

For øvrig gjelder aksjelovens og forskriftenes regler om de ansattes rett til representasjon.

III

Nemndas vedtak av 4. september 1989 i sak 6/89 oppheves.

IV

Etablerer eller overtar konsernet nye bedrifter, forutsettes de ansatte i disse å bli innlemmet i den felles representasjonsordning. Ved vesentlige endringer forutsettes det at

selskapet sender ny søknad til nemnda.

V

Godkjennelsen gjelder inntil videre, jf. forskriftenes § 6."

2. Sak 4/89 Norsk Jern Holding AS

Nemnda viste til sitt vedtak av 18. november 1992 og til søknad fra LO-organisasjonene i den norske delen av Fundia AB av 25. mars 1993 om fortsatt konsernordning i Norsk Jern Holding AS. Det søkes om at de ansatte i

Norsk Jern Holding AS,
Fundia Norsk Jernverk AS,
Fundia PreStål AS,
Fundia Armering AS,
Fundia Christiania Spigerverk AS,
Fundia CS-Elektro AS,
Fundia Mandal Stål AS,
Mo Industritransport AS og
Mo Shipping Agency AS

skal ha stemmerett og være valgbare ved valg av medlemmer til bedriftsforsamlingen i Norsk Jern Holding AS.

Søknaden omfattet opprinnelig også Multimaskin AS, men Norsk Jern Holding AS har gjennom aksjeemisjon redusert sin eierandel til 49%, slik at søknaden ikke lenger omfatter dette selskapet.

Representanter for selskapets ledelse og de ansatte kom til stede i møtet. De fremkom med sine synspunkter og svarte på spørsmål fra nemnda. Etter at representantene for selskapet og de ansatte hadde forlatt møtet, fortsatte nemnda sine drøftelser.

Nemnda antok at lovhjemmelen for å opprette konsernordninger også innebærer adgang til å etablere ordninger som bare gjelder for en del av

et konsern. Nemnda antok at adgangen til å etablere slike delordninger også må gjelde for norskregistrerte selskaper i et internasjonalt konsern.

Etter en konkret vurdering fant nemndas flertall (Haug, Knudsen, Hansen og Hagen) at de selskaper som omfattes av søknaden er å betrakte som del av en gruppe selskaper i aksjelovens forstand og at man følgelig har hjemmel for å fastsette en felles representasjonsordning som omfatter disse. Den omstendighet at et mellomledd mellom Norsk Jern Holding AS og noen av de norske selskaper som omfattes av søknaden, Fundia AB, ligger i Sverige, innskrenker ikke adgangen til å anvende norsk aksjelovgivning på den norske del av gruppen.

Flertallet bemerket at søknaden ikke omfatter alle de norskregistrerte selskaper som Norsk Jern Holding AS eier direkte utenom sin interesse i gjennom Fundia AB. Det er opplyst at dette har sin grunn i den spesielle historiske utvikling og nærhet mellom de selskaper som omfattes av søknaden.

Ved godkjennelse av delordninger for konserner vurderer nemnda regelmessig hvorledes representasjonsordningene for de ansatte er ordnet også utenom de bedrifter som omfattes av søknaden. Normalt godkjenner imidlertid nemnda de avgrensninger av en eventuell delordning som partene er enige om. Det er ikke opplyst at det vil ha noen betydning for virksomheten i Fundia AB-gruppen hvorvidt den norske delordning omfatter samtlige eller kun deler av de norskregistrerte virksomheter som eies av Norsk Jernholding AS utenom Fundiakonstellasjonen. Flertallet fant det etter omstendighetene begrunnet å godkjenne en ordning for den gruppe som søknaden omfatter. Flertallet bemerket at dersom andre norske

selskapsenheter eller grupper ansatte senere skulle ønske å bli omfattet av ordningen, kan det søkes om dette.

Fundia AB har i sin uttalelse fremholdt at Fundia-gruppens ansatte i Finland, Sverige og Norge er representert blant annet i gruppens konsernstyre, og at de ansatte har mulighet for å samles og samordne sine synspunkter. Det holdes også kontaktmøter mellom konsernledelsen og de ansattes representanter. Det ville skape forvirring om beslutningsordningen i Fundia AB, og det kan ikke være behov for, at de ansatte i tillegg skulle være representert hos Fundia ABs eiere. Det fremmer heller ikke målsettingen om samhörighet mellom de ansatte ved ivaretagelsen av de ulike bedrifters interesser. Flertallet finner imidlertid ikke å burde avslå søknaden med den begrunnelse at det ikke er behov for den tilleggsordning for en del norske bedrifter i tilknytning til Norsk Jern Holding AS som søknaden gir uttrykk for. Det kan heller ikke antas å være til skade eller ulempe for beslutningsprosessen eller samarbeidet i Fundia-gruppen at ansatte i de norske bedrifter, i henhold til norske bestemmelser om bedriftsdemokrati, gis anledning til å være representert i det norske eierselskaps organer.

Flertallet bemerket videre at i tilfeller der en gruppe omfatter et 50%-50% eiet selskap med datterselskaper, må det særskilt vurderes om den konsernordning som etableres, også bør utstrekkes til å omfatte ett eller begge de selskaper eller konserner som eier fellesselskapet (såfremt disse er norske). Herunder bør det vurderes om beslutninger som treffes i eierselskapene vesentlig er av den art som tilligger eierfunksjonen, eller også har del av ledelsen av gruppens virksomhet. I den foreliggende sak fant nemndas flertall at Norsk Jern Holding AS utøver en sentral innflytelse på

virksomheten i den gruppe av selskaper som søknaden omfatter, og at det derfor er fullt begrunnet at Norsk Jern Holding AS omfattes av den norske konsernordning.

Et mindretall (Gjønnes og Myhrvold) fant ikke grunnlag for å betrakte de aktuelle selskaper og virksomheter som en gruppe i aksjelovens forstand. De aktuelle selskaper og virksomheter innenfor Fundia AB omfatter bare ca. 1/3 av samlet antall ansatte i Fundia-gruppen, og de tilsvarende selskaper og virksomheter i Norsk Jern Holding-konsernet omfatter mindre enn 1/10 av antall ansatte (44 av 490) i Norsk Jern Holding med heleide datterselskaper.

Mindretallet kan ikke se at det er godtgjort hva som tilsier at denne "gruppe" selskaper og virksomheter på tvers både av felles-selskapets (Fundia AB) og det ene eierselskapets (Norsk Jern Holding) organisasjon bør betraktes som en gruppe i aksjelovens forstand. At de fleste av de aktuelle selskapene og virksomhetene historisk sett har hatt en nærmere felles tilknytning gjennom tidligere eier-forhold, kan ikke tillegges avgjørende vekt. En vektlegging av slike forhold og derigjennom etablering av en gruppe med tilhørende samordnet representasjonsordning som flertallet legger opp til, vil etter mindretallets oppfatning på en uheldig måte motvirke de omstruktureringsbestrebelse som åpenbart ligger bak etableringen av Fundia AB. Mindretallet ser det som viktig at en slik omstrukturering av denne industrien gjennom en omfattende finsk-svensk-norsk løsning på en uheldig måte kan vanskeliggjøres gjennom en slik vektlegging av historiske forhold. Mindretallet har derfor i sin vurdering lagt en viss vekt på at ledelsen i Fundia AB som nevnt også av flertallet ovenfor, har pekt på at den foreslåtte representasjonsordning vil kunne skape forvirring omkring

beslutningsprosessen i selskapet.

Mindretallet legger også vekt på at Fundia AB er organisert med en selvstendig administrasjon som vil arbeide uavhengig og selvstendig i forhold til eierselskapene. Fundia AB fremtrer derfor etter mindretallets oppfatning som et selvstendig selskap, ikke mere avhengig av sine eiere enn hva man vil finne for andre selskaper med eiere med betydelige (men mindre enn 50%) eier-andeler.

Nemnda konstaterte at det i søknaden heter at "dersom det inngås avtale om ikke å opprette en konsernbedriftsforsamling i Norsk Jern Holding AS i.h.t. aksjelovens § 8-18 femte ledd, kommer aksjelovens § 8-17 tredje ledd til anvendelse hva angår de foran nevnte ansattes rett til utvidet styrerepresentasjon". Nemnda bemerket at ifølge søknaden har ikke selskapet Norsk Jern Holding AS plikt til å etablere bedriftsforsamling.

Bedriftsdemokratinemnda kan imidlertid etter søknad bestemme at de ansatte i et konsern (gruppe) ved anvendelsen av aksjelovens § 8-18 første ledd skal regnes som ansatt i selskapet. Bedriftsforsamling som opprettes i henhold til dette, kan neppe oppheves ved avtale etter § 8-18 andre ledd. Nemnda har neppe heller hjemmel til å fatte vedtak som regulerer forholdene for tiden etter at nemndas vedtak eventuelt er opphørt.

Nemnda fattet slikt vedtak:

"I medhold av aksjelovens §§ 8-17 og 8-18 jf. forskrifter gitt ved kongelig resolusjon av 10. desember 1976 godkjenner nemnda følgende konsernordning for Norsk Jern Holding AS:

I

Det opprettes bedriftsforsamling i Norsk Jern Holding AS.

De ansatte i Norsk Jern Holding AS, Fundia Norsk Jernverk AS, Fundia PreStål AS, Fundia Armering as, Fundia Christiania Spigerverk AS, Fundia CS-Elektro AS, Fundia Mandal Stål AS, Mo Industritransport AS og Mo Shipping Agency AS skal ha stemmerett og være valgbare ved valg av medlemmer til bedriftsforsamlingen i Norsk Jern Holding AS.

II

For øvrig gjelder aksjeloven og forskriftenes bestemmelser om de ansattes rett til representasjon og forskriftenes bestemmelser om gjennomføring av valg.

III

Nemndas vedtak av 18. november 1992 i sak 4/89 Norsk Jern Holding AS oppheves.

Den etablerte styrerepresentasjon fra de ansatte opphører når bedriftsforsamlingen er etablert.

IV

Ved vesentlige endringer som følge av at Norsk Jern Holding AS eller Fundia AB etablerer eller overtar nye bedrifter i Norge eller av andre grunner av betydning for den godkjente ordningdl, forutsettes dldet innsendt ny søknad til nemnda.

V

Godkjennelsen gjelder inntil videre, jf. forskriftenes § 6."

3. Sak 5/87 Orkla AS

Nemnda viste til sine vedtak av 25. mars og 17. desember 1992 om konsernordning i Orkla AS, tilleggsvedtak av 19. mars 1993 og til søknad av 21. juni 1993 om endringer i den etablerte konsernordning. Orkla AS søker om at det 50%-eide selskapet Orkla Exolon AS KS blir omfattet av den etablerte konsernordning.

Nemnda fant under tvil at selskapet omfattes av gruppebegrepet i aksjelovens §§ 8-17, fjerde ledd og 8-18, femte ledd og kan omfattes av de etablerte konsernordninger. Nemnda la herunder vekt på at driften av Orkla Exolon AS KS' virksomhet skjer i nær kontakt med Orkla-organisasjonen i Sarpsborg og at Orkla Exolon AS KS rent faktisk blir drevet som et selskap på linje med heleide datterselskaper i Orkla AS. Nemnda viste også til at partene er enige om at også de ansatte i det 50% eide Orkla Exolon AS KS skal omfattes av den etablerte konsernordning og fant på dette grunnlag å kunne godkjenne søknaden.

Nemnda fattet slikt tilleggsvedtak:

"I medhold av aksjelovens §§ 8-17 og 8-18 jf. forskrifter gitt ved kongelig resolusjon av 10. desember 1976 godkjenner nemnda følgende tillegg til den etablerte konsernordning i Orkla AS jf. vedtak av 25. mars 1992, 17. desember 1992 og tilleggsvedtak av 19. mars 1993:

I

De ansatte i Orkla Exolon AS KS har stemmerett og er valgbare ved valg av de ansattes representanter til bedriftsforsamlingen i Orkla AS.

II

Godkjennelsen gjelder inntil videre, jf. forskriftenes §§ 5 og 6."

4. Sak 61/73 Kværner AS

Nemnda viste til sitt vedtak av 18. mars 1991 om enkonsernordning fra Kværner-konsernet og til søknad av 22. juni 1993 om endringer i den gjeldende konsernordning. Selskapet søker om at datterselskapet Kværner Energy AS får godkjent en valgordning der de ansatte velger representanter til bedriftsforsamling og styre ved direkte valg samt at valgene gjennomføres etter særskilte regler.

Nemnda viste til at direkte valg av de ansatte representantene til bedriftsforsamling og styre tidligere er godkjent for de andre datterselskapene som har bedriftsforsamling i Kværner-konsernet. Nemnda viste videre til at partene er enige om denne ordningen.

Nemnda konstaterte at ikke alle de lokale fagforeningene er positive til den valgordning som søkes etablert, men fant etter en samlet vurdering å kunne godkjenne ordningen.

Nemnda fattet slikt tilleggsvedtak:

"I medhold av aksjelovens §§ 8-17, 8-18, og 8-20 jf. forskrifter gitt ved kongelig resolusjon av 10. desember 1976 godkjenner nemnda følgende tillegg til den etablerte konsernordning i Kværner AS jf. vedtak av 18. mars 1991:

I

Det etableres bedriftsforsamling i Kværner Energy AS bestående av 12 medlemmer, hvorav fire velges av og blant de ansatte i selskapet.

II

Valg av de ansattes representanter skjer etter følgende retningslinjer:

1. Det opprettes to valgkretser:

- A) timelønnede
- B) månedslønnede

Ved Kværner Energy AS skal det i hver av valgkretsene ved flertallsvalg velges to medlemmer med inntil fire varamedlemmer. De kandidater som får flest stemmer, er valgt til medlemmer, dog slik at ingen av produksjonsstedene (Oslo, Sørumsand, Bergen) kan ha mer enn ett fast medlem i hver valgkrets. De av produksjonsstedene som ikke får fast representasjon, får de første varamedlemsplassene i sin valgkrets. For øvrig skal vervene som varamedlemmer fordeles i den rekkefølge stemmetallene tilsier.

2. De ansatte har bare stemmerett og er bare valgbar i den valgkrets de tilhører. Valgstyret avgjør i tvilstilfeller hvilken valgkrets en ansatt tilhører.

3. Det forutsettes at de ansatte kan beslutte å velge observatører, jf. § 8-18, fjerde ledd.

III

Valg til styret i Kværner Energy AS.

Styret skal bestå av ni medlemmer, hvorav tre skal velges av og blant de ansatte i selskapet.

1. Det opprettes to valgkretser:

- A) timelønnede
- B) månedslønnede

I hver valgkrets velges ett medlem ved flertallsvalg. De kandidater som får flest stemmer er valgt til

medlemmer.

Tredje medlem er den kandidat, uansett valgkrets, som får flest stemmer etter at timelønnet og månedslønnet medlem er valg, dog slik at ingen av produksjonsstede (Oslo, Sørumsand og Bergen) får mer enn to medlemmer i styret.

Varamedlemsplassene fordeles etter følgende retningslinjer:

Det velges inntil tre varamedlemmer i hver valgkrets. De av produksjonsstedene som ikke får fast representasjon, får de første varamedlemsplassene i sin valgkrets i den rekkefølge stemmetallene tilsier. For øvrig skal vervene som varamedlemmer i hver valgkrets fordeles i den rekkefølge stemmetallene tilsier.

IV

For øvrig gjelder forskriftenes regler ved gjennomføringen av valgene.

V

Godkjennelsen gjelder inntil videre, jf. forskriftenes §§ 5 og 6."

5. Sak 11/92 Transportinvest AS

Nemnda viste til søknad av 17. august 1992 fra de lokale fagforeningene i Linjegods AS om at det etableres en felles representasjonsordning i Transportinvest AS' styre for de ansatte i Transportinvest AS og det norske datterselskapet Linjegods AS.

I nemndas møte 18. februar 1993 ble det vedtatt å utsette behandlingen av søknaden i påvente av utfallet av søknaden om konsesjon på Transportinvest AS' erverv av en aksjepost i Linjegods AS som brakte eierandelen fra 40% til ca 67%. Det er

nå gitt konsesjonstilsagn, men, ifølge nemndas medlem Gjønnes, på vilkår som Transportinvest AS mener er ugyldige og uakseptable.

Et mindretall i nemnda (Gjønnes og Myhrvold) foreslo behandlingen av søknaden utsatt til konsesjonsspørsmålet er endelig avgjort.

Et flertall i nemnda (Haug, Knudsen, Hansen og Hagen) viste til de fremlagte opplysninger om at Transportinvest AS har økt sin eierandel i Linjegods AS fra 40% til 66,68% ved kjøp av aksjer fra Norges Statsbaner. Flertallet la til grunn at Transportinvest AS i privatrettslig henseende har ervervet og eiet aksjene siden 29. april 1992 og at det følgelig er etablert et konsernforhold. Flertallet viste også til at virksomheten har vært drevet og fortsatt drives i de to selskaper uten påvente av konsesjonsbehandlingen. Fire av fem styrerepresentanter i Transportinvest AS er også styremedlemmer i Linjegods AS. Flertallet fant det på denne bakgrunn hensiktsmessig å ta søknaden om en konsernordning under behandling.

Den samlede nemnd fant det deretter, etter en helhetsvurdering, hensiktsmessig å godkjenne en felles representasjonsordning i Transportinvest AS' styre.

Nemnda fattet slikt vedtak:

"I medhold av aksjelovens § 8-17 jf. forskrifter gitt ved kongelig resolusjon av 10. desember 1976 godkjennes følgende konsernordning for Transportinvest AS:

I

De ansatte i Transportinvest AS og i datterselskapet Linjegods AS har stemmerett og er valgbare ved valg av inntil en tredjedel, dog minst to av styrets medlemmer i Transportinvest AS.

II

For øvrig gjelder aksjelovens og forskriftenes bestemmelser om de ansattes rett til representasjon i styrende organer.

III

Godkjennelsen gjelder inntil videre, jf. forskriftenes § 6."

6. Møtedatoer

Arbeidsutvalget 1. november 1993 kl 13 00.

Samlet nemnd 21. desember 1993 kl 13 00.